

GİRİŞİMCİLERDE BEŞERİ SERMAYE ÖZELLİKLERİNİN KOBİ'LERİN İNOVASYON YETENEKLERİNE ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Himmet KARADAL

Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Doç. Dr.

E-posta: hkaradal@gmail.com

Muhammet SAYGIN

Aksaray Üniversitesi

Akademik Uzman / Doktora Öğrencisi

E-posta: muhammetsaygin@gmail.com

Özet

İnovasyon yapan işletmeler sadece pazar koşullarını değil aynı zamanda stratejik olasılıkları da kendi lehlerine dönüştürmektedir. İnovasyon, işletmelerin yanı sıra girişimciler için de büyük önem arz etmektedir çünkü küçük ve orta ölçekli işletmelerde ürün, süreç ve pazarlama bağlamındaki değişikliklerle ilgilenen kişiler işletmeyi kuran girişimcilerden başkası olmamaktadır. Kültürel ve sosyal bir değer olan girişimcilik şüphesiz ki inovasyonla yakından ilgili olmaktadır. Girişimcilik, bölgesel ekonomik kalkınmaların temel etmenlerinden birini oluşturmaktadır. Mikro ve makro düzeydeki büyüme ve gelişmenin temelini oluşturan inovasyon yeteneği işletmeler için rekabetçi bir yaklaşımı da beraberinde getirmektedir. Çalışmada girişimcilerde beşeri sermaye özellikleri ile inovasyon yetenekleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Veriler, Aksaray ili Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren işletmelerden elde edilmiş ve toplanan veri sözkonusu ilişkinin ifade edilmesinde kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre girişimcilerin ürün, süreç, pazarlama ve organizasyonel inovasyon yapabilmeleri için beşeri sermaye özelliklerini dikkate almaları gerekmektedir çünkü inovasyon yeteneklerinin beşeri sermaye özellikleri tarafından desteklendiği ve yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Beşeri Sermaye, İnovasyon

Alan Tanımı: Yönetim ve Organizasyon (İşletme)

**Bu çalışma, 2012 yılında Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda tamamlanmış olan Yüksek Lisans Tezi ile ilintilidir. Asıl çalışmaya ek olarak bazı değişiklikler eklenmiştir.*

A RESEARCH ABOUT THE EFFECTS OF HUMAN CAPITAL FEATURES OF ENTREPRENEURS ON SMEs' INNOVATION CAPABILITIES*

Abstract

Innovator businesses not only transform the market conditions but also present new strategic possibilities for themselves. Innovation also has the central importance for entrepreneurs because it is no other than entrepreneurs dealing with the changes in products, processes and marketing in SME's. Being a cultural and social value, entrepreneurship is undoubtedly said to be closely related with the innovation. Therefore, entrepreneurship occurs as one of the main functions of economic development stories especially the regional ones. Innovation which is one of the most critical factors of micro and macro economic growth and development provides a competitive advantage for businesses. In this study, relationship between innovation and human capital for entrepreneurs was analyzed and the data collected from businesses in Aksaray Organized Industrial Zone were used to make an inference about the indicated relationship. According to the results, entrepreneurs should consider human capital features in order to have innovation abilities. That is, innovation abilities are supported by the human capital features and result in differences in terms of participants' age.

Keywords: *Entrepreneurship, Human Capital, Innovation*

Jel Codes: *O31, O33*

**This study is based on a Master's Thesis which was completed at Aksaray University, Graduate School of Social Sciences in 2012. Some alterations and additions have been made to the original one.*

1. GİRİŞ

Girişimcilik ve inovasyon iş dünyasının vazgeçilmezleri haline gelmişlerdir. Hızla gelişen iş dünyasında teknoloji, sadece bireyleri değil tüzel kişilikleri de etkisi altına almıştır. Bu sayede işletmeler gelişimlerini hızlandırmakta ve inovasyon yeteneklerini geliştirmektedir. Sanayi devrimi ile filizlenen ve teknolojinin entegre edilmesi, girişimciliğin önemli hale gelerek inovasyon yeteneğinin bir adım öne çıkmada büyük getiriler sunması süreciyle devam eden iş dünyası zamana ayak uydurmanın önemi fark etmiştir. Girişimcinin diğer insanlar tarafından görülme-yeni görebilmesi aslında inovasyon yaptığının da bir göstergesi olmaktadır. Bu bakımdan girişimciler için inovasyon daha önce var olmayanın üretilmesi/sunulması anlamına gelmekte ve girişimcilikle yakından ilişkisi bulunmaktadır. Global bir düzlemde ilerleyen iş

dünyası, ağırlaşan rekabet politikaları sebebiyle zorluklar yaşamaktadır. Bu durumda varlığını sürdürebilmek isteyen işletmeler sürdürülebilirlik kavramını hayata geçirmek durumunda kalmaktadır. Varlığını sürdürebilmek için işletmelerin yeniden yapılanmaları, teknolojik gelişmeleri izlemeleri ve bu doğrultuda inovasyon olgusuna yer vererek mevcut durumu iyileştirme çabası içine girmeleri gerekmektedir. İşletme türleri içerisinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin önemi ortaya çıkmaktadır. Araştırmada Aksaray Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyetlerini sürdüren küçük ve orta ölçekli işletmelerin girişimcilerinin inovasyon yetenekleri ve beşeri sermaye özellikleri incelenmiştir

2. GİRİŞİMCİLİK, BEŞERİ SERMAYE VE İNOVASYON YETENEĞİ

Girişimci kavramı farklı disiplinler tarafından tanımlanmaktadır. Bir ekonomist için girişimci, kaynakları, işgücünü, materyalleri ve diğer kaynakları bir araya getirerek önceki değerlerinden daha büyük bir değer yaratan, aynı zamanda da değişimi, yenilikçiliği ve yeni bir düzen anlayışını ortaya koyan bir birey olarak tanımlanmaktadır. Bir psikolog için girişimci, bir şeyler elde etme veya bir şeye ulaşma, deneyimler edinme, başarıya veya başkalarının muhtemel otoritesinden kaçma ya da otoriteye sahip olma ihtiyacı ve arzusu olan ve bu tür güdülerle harekete geçen bir birey olarak tanımlanmaktadır. Bir iş adamı için ise bir girişimci, bir tehdit unsuru, sıkı bir rakip anlamına gelebileceği gibi bir müşteri, stratejik bir ortak veya başkalarının refahı ve mutluluğu için çalışan bir birey olarak tanımlanmaktadır (Akt. Ağca ve Yörük 2006:159; Hisrich ve Peters, 2002:10).

Girişimci, bir yansıtıcı gibi sürekli piyasaları gözleyip talep boşlukları yakalayan ve yeni talepler yaratan, taleplerdeki değişimleri zamanında fark ederek gerekli uyumu sağlayan, kaynakları toplayarak yatırımları gerçekleştiren, rekabetten kaçmayan, tam tersi rekabeti; varlığının temel şartlarından biri olarak kabul eden, riske girmekten ve sorumluluk üstlenmekten çekinmeyen atak ve yaratıcı kişiler olarak tanımlanmaktadır (Erbatu 2008:3-4, Börü, 2006:1).

Beşeri sermaye (human capital) kavramı ise kişilerin örgütleri için ortaya koydukları ilave değer anlamına gelmekte ve örgütlerin farklılaşması, rekabet gücünü artırması için gerekli bir özellik olarak tanımlanmaktadır. Beşeri sermaye, müşteri ilişkileri, marka ve şirket imajı gibi özellikler işletme bünyesinde vazgeçilmez birer varlık olarak değerlendirilmektedir (Baron ve Armstrong 2007:5). Beşeri sermaye kavramının, bir sosyal kavram olarak, üzerinde karar kılınan ortak bir tanımla bulunmamaktadır. En genel ifadeyle beşeri

sermaye, toplumdaki bireylerin, üretim süreciyle ilgili olarak, bir taraftan sahip oldukları bilgilerinin, becerilerinin, yeteneklerinin, tecrübelerinin, işine karşı duygusal bağlılığının, davranışlarının ve değerlerinin ulaştığı düzeyi; diğer taraftan bedensel ve zihinsel zindeliği ya da sağlamlığı ifade eden bir kavramdır (Keskin 2011:126).

Bir çalışma sahası olarak girişimcilik; geleceğin mal ve hizmetlerini oluşturmak için fırsatların nasıl, kim tarafından ve hangi etkilerle keşfedildiğinin, değerlendirildiğinin ve kullanıldığının akademik açıdan incelenmesidir. Girişimcilikte, fırsatın kaynakları, keşif süreçleri, değerlendirme ve fırsatların uygulamaya konulması, keşfeden, değerlendiren ve uygulayan insanların varlığı söz konusudur (Shane ve Venkataraman 2000:218). Birçok araştırmacı girişimciyi; fırsatı algılayan ve işletmeye dönüştüren kişi olarak tanımlamaktadır. Beşeri sermaye kavramı fırsat araştırmalarında giderek artan bir öneme sahip olmaktadır (Marvel ve Lumpkin 2007:810).

İnovasyon basit biçimde işletme bünyesine yeni eklenen üretim fonksiyonu olarak tanımlanmaktadır. Bu fonksiyon, yeni ürün imalatını, işletmenin birleşme gibi örgütsel değişimini ve yeni pazarlara erişimini işaret etmektedir. Ekonomik anlamda üretimin yeni üretim hizmetlerini birleştirmekten başka bir şey olmadığı düşüncesinden hareketle, inovasyon kavramı üretim koşullarının yeniden oluşmasına destek olduğu ifade edilmektedir (Schumpeter 1939:84). İnovasyon, işletme bünyesinde değer artırımı yapmak ya da sorun çözmek amacıyla yapılan değişiklikleri ifade etmektedir. Bu değişiklikler fikirleri, yöntemleri, dijital içerikleri ya da aygıtları içermektedir. Bu tanımlama inovasyon türlerini bir çatı altında toplamakta ve dolayısıyla inovasyon ölçümlerini geliştirmek amacıyla bilimsel araştırmalarda kullanılmaktadır. 21. yüzyıla kadar sınırlı sayıda yapılan inovasyon çalışmalarının genişletilmesi, küçük ve orta ölçekli işletmelerde inovasyon kavramının oluşmasına yol açmıştır (Dadur ve Lee 2011:152).

Başarılı işletmelerin sürekli yeni ürünler ve hizmetler sunan işletmeler olması dikkat çekici olmaktadır. İnovasyon, rekabet avantajı elde etmenin temel kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Kaliteli ürün sunabilmenin ötesinde ürün, hizmet ve süreçlerine artı bir değer ilave eden ve bunları rakiplerinden daha farklı ve üstün hale getirebilen işletmeler, küresel rekabet ortamında kazanan taraf olmaktadır (Akgemci 2008:341). Günümüzde inovasyon kavramı, işletmelerin rekabet edebilmeleri ve başarıya ulaşmaları için sahip olunması gereken anahtar özellik olarak ortaya çıkmaktadır. İnovasyon somut bir kavram değildir,

çalışanların yeteneklerine ve işletme çevresine bağlı olarak gelişen bir özelliktir. İnovasyon yeteneği kavramı, ülkelerin ve toplumların kalkınmasında, yaşam niteliğinin yükselmesinde oynadığı rolden dolayı devlet politikalarının merkezinde yer almaktadır (Dadura ve Lee 2011:151). İnovasyon yeteneklerinin ölçülmesi doğal olarak zor olmaktadır çünkü davranışların ve bilgi düzeyinin gözlenebilir olmaması bu zorluğun altında yatan nedenleri oluşturmaktadır. Teknolojinin örgütler tarafından seçilmesi, kurulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi bu örgütlerin teknolojik yeteneğini ifade etmektedir. Bu teknolojik yeteneğe sahip örgütler de öğrenen örgütler olarak tanımlanmaktadır (Romijn ve Albaladejo 2000:4-5).

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmada gerçekleştirilmek istenen, Aksaray ili üretim işletmelerindeki girişimcilerin beşeri sermaye özelliklerini ve inovasyon yetenekleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Veri toplama aracı olarak anket formu vasıtasıyla bilgi toplama yöntemine dayanan bu çalışmada, Aksaray ili Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren, üretim yapan işletmelerin girişimcileri esas alınmış ve bu bağlamda her bir girişimci ile yüz yüze görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Söz konusu girişimcilerin anket formlarını doldurmaları istenmiş ve eksiksiz doldurulan formların tamamı değerlendirilmeye alınmıştır.

Anket formu, aktif durumda bulunan 133 adet işletmeden (OSBBS, 2012) 119 adet işletmede uygulandığı için elde edilen bulgular işletmelerden alınan verilerle sınırlı olmaktadır. Araştırmanın modeli ve amaçları çerçevesinde beirlenmek istenen girişimcilerin beşeri sermaye özellikleri ile inovasyon yetenekleri arasında bir ilişkinin olup olmadığıdır. Çalışmanın ana kütlesini Aksaray ili Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren işletmelerin girişimcileri/yöneticileri oluşturmaktadır. Çalışmanın amaçlarına en üst düzeyde ulaşmak için veri toplama aracı olarak düşünülen anket uygulamasındaki soruların her biri dikkatle hazırlanmıştır. Bu sorular beşeri sermaye ve inovasyon yeteneklerini esas alan literatür taramasından faydalanılarak oluşturulmuştur.

Veri toplama aracının "Girişimcilikte Beşeri Sermaye Özellikleri'ni" ele alan bölümdeki değişkenler, Shane (2000) çalışmasındaki bilgi türleri ile Marvel ve Lumpkin (2007)'in çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur. Veri toplama aracında "İnovasyon Yetenekleri"ni ölçen sorular ise Marvel (2006)'in çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur

4. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

Anket formunun güvenilirliğini ortaya koyan bir ölçüm olması sebebiyle Cronbach Alpha analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirlik katsayıları 0,819 ile 0,958 arasında değişmektedir. İnovasyon yetenekleri ölçeğinin ölçüm aralığı Likert 5'li sistem olup madde sayısı 10'dur ve Cronbach's Alpa katsayısı 0,819 olarak belirlenmiştir. Beşeri sermaye ölçeğinin ise ölçüm aralığı yine Likert 5'li sistem olup madde sayısı 20'dir ve Cronbach's Alpa katsayısı 0,931 olarak belirlenmiştir. Cronbach's Alpha katsayısı 0,70'in üzerinde olması bakımından kullanılan ölçeklerin yüksek düzeyde güvenilir oldukları sonucuna ulaşılmaktadır (Bülbül 2003:216).

Araştırmaya dahil olan girişimcilere ait sosyo-demografik özellikler incelenmiş ve girişimcilerin yaş aralıkları, cinsiyetleri, eğitim durumları, nüfusa kayıtlı oldukları illeri, baba meslekleri, yabancı dil bilip bilmedikleri, amaçlarına ulaşma düzeyleri ve danışmanlık hizmeti alıp almadıkları sorgulanmıştır. Bu bağlamda, araştırmaya katılan girişimcilerin % 31,1'i 31-35 yaş aralığında bulunmakta, %21,8'i 46 ve üzeri yaşlarda bulunmaktadır. Araştırmaya katılan girişimcilerin sadece % 5'i 18-25 yaş aralığında bulunmaktadır. Girişimcilerin cinsiyet bilgileri incelendiğinde araştırmaya katılanların %5,9'u kadın, %94,1'i erkek olarak belirlenmiştir. Girişimcilerin %44,5'i ortaöğretim, %22,7'si ilköğretim, % 12,6'sı ise önlisans mezunu olarak belirlenmiştir. Girişimcilerin sadece %18,5'i yükseköğretime devam etmiş ve fakülte mezunu olmuştur. Geriye kalan %1,7'lik kesimde ise lisansüstü öğrenim mezunu girişimcilere rastlanmıştır.

Ayrıca girişimcilerin %66,5'i 1. kuşak girişimci, 30,3'ü 2. kuşak girişimci oldukları belirlenmiştir. Anket formunda girişimcilerin iş fikri oluşum sebepleri belirlenmek istenmiştir. Buna göre girişimcilerin %52,1'i konuyla ilgili bilgisi ve tecrübesi sebebiyle girişim yarattıklarını belirtmişlerdir. İş fırsatlarını algıladıklarını belirten girişimcilerin oranı ise %21 olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca girişimcilerin % 14,3'ü ise aile/arkadaş desteğinin etkili olduğunu vurgulamışlardır. Tablo 1.'de girişimcilerin beşeri sermaye özellikleri incelenmiş ve faktör analizi uygulanan veri setinin analiz için uygunluğunun değerlendirilmesinde test edilen KMO ve Barlett testlerinde; KMO testi % 92 çıkararak veri setinin analiz için uygun olduğunu göstermiştir. Ayrıca Barlett testi de anlamlı çıkmıştır. Özdeğer istatistiği 1'den büyük olan değerler anlamlı olarak düşünülmektedir. Tablo 1.'de belirtilen faktörler toplam varyansın % 58,372'ini açıklamaktadır.

Tablo 1. Beşeri Sermaye Özellikleri

Beşeri Sermaye Özellikleri: Faktör ve Değişkenler	Faktör Yük. Değerleri		
	Ürün Pazar	Ürün Müşteri	Teknoloji
Mal/hizmetin taşıdığı standartlar hakkındaki bilginim	,680		
Mal/hizmetin üretim yöntemleri hakkındaki bilginim	,442		
Müşterilerin mal/hizmeti kullanma biçimleri hakkındaki bilginim	,633		
Müşterilerle olan etkileşimim	,722		
İşin merkezinde bulunan teknolojiler hakkındaki bilginim	,610		
İşimde önemli olan teknoloji ile ilgili deneyimim	,561		
Pazarın işleyişi hakkındaki bilginim	,530		
Pazardaki tedarikçiler hakkındaki bilginim	,771		
Pazardaki diğer üreticiler hakkındaki bilginim	,561		
Pazardaki deneyimim	,595		
Mal/hizmet hakkındaki bilginim		,629	
Mal/hizmeti geliştirme süreci hakkındaki bilginim		,550	
Yeni bir mal/hizmet geliştirme deneyimim		,609	
Farklı müşterilerin sorunları hakkındaki bilginim		,624	
Spesifik müşteri sorunları hakkındaki bilginim		,600	
Hedef müşteriler hakkındaki bilginim		,734	
Farklı teknolojiler hakkındaki bilginim			,567
Spesifik teknolojiler hakkındaki bilginim			,598
Yaygın olmayan teknolojiler hakkındaki bilginim			,833
Bilinmeyen pazarlar hakkındaki bilginim			,786
Açıklanan varyans (%)	23,327	18,514	16,531
Approx. Chi-Square	1239,192		
Bartlett's Test of Sphericity	df: 190; p<0,001		

Tablo 2.'de inovasyon yetenekleri ile yaş değişkeni arasındaki ilişki incelenmiş olup, yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Yapılan Post-Hoc testi sonuçlarına göre, 18-25 yaş ile 46 ve üstü yaş gruplarında inovasyon yetenekleri bağlamında farklılık gözlemlenmiştir. Genel ortalama 3,8 iken 18-25 yaş grubunun ortalaması 3,1; 46 ve üstü yaş grubunun ortalaması 3,5 olarak belirlenmiştir. Bu durum genç ve yaşlı işletme yöneticilerinin inovasyon yeteneklerine diğer yaş gruplarına göre daha az sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 2. İnovasyon Yetenekleri ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişki (Anova Testi)

İnovasyon Yetenekleri – Yaş İlişkisi	Kareler Toplam	df	Kareler Ortalaması	f Oranı	P
Grupl. Arası (Ürün)	7,132	5	1,426	3,272	,008
Grup İçi	49,256	113	,436		
Grupl. Arası (Sür-Paz)	11,716	5	2,343	5,317	,000
Grup İçi	49,800	113	,441		

İşletmelerin inovasyon yeteneklerine ait faktör ve değişkenlerin incelendiği Tablo 3.'te faktör analizini uygulanan veri setinin analiz için uygunluğunun değerlendirilmesinde test edilen örneklem yeterlilik oranı (KMO) ve Barlett testlerinde; KMO testi **%81,1** çıkararak veri setinin analiz için uygun olduğunu göstermiştir. Ayrıca Barlett testi de anlamlı çıkmıştır. Özdeğer istatistiği 1'den büyük olan değerler anlamlı olarak düşünülmektedir. Buna göre 2 adet faktör söz konusu olmaktadır. Tablo 2.'de belirtilen faktörler; Faktör 1 **%27,335** ve Faktör 2 **%26,440** oranında toplam varyansın **% 53,775'** ini açıklamaktadır.

Tablo 3. İnovasyon Yetenekleri

İşletmelerin İnovasyon Yetenekleri:	Faktör Yük.	
	Ürün	Süreç-Paz.
İşletmemiz, eski mal/hizmete yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.	,819	
İşletmemiz, tamamıyla yeni bir mal/hizmet sunmaktadır.	,697	
Sunduğumuz mal/hizmet, aşamalı olarak iyileştirilmiştir.	,782	
Benzer ürünleri kullanan büyük bir müşteri kitlesi vardır.	,597	
Sunduğumuz mal ve h. karşılanmamış bir isteği karşılamaktadır.		,615
Sunduğumuz mal ve h. pazarda belirsizlik yaratmaktadır.		,789
Sunduğumuz mal ve h., farklı müşteri davranışı gerektirmez.		,593
Sunduğumuz mal ve h. bir üretim hattı genişlemesi olarak tanımlanabilir.		,522
Sunduğumuz mal ve h., yeni bir teknoloji olarak değerlendirilmektedir.		,725
Sunduğumuz mal ve h., temelde nitelik geliştirmeleri sunmaktadır.		,589
Açıklanan varyans (%)	27,335	26,440
Approx. Chi-Square	370,371	
Bartlett's Test of Sphericity	df: 45; p<0,001	

Tablo 4.'te inovasyon yetenekleri ile beşeri sermaye özellikleri mevcut bilgi düzeyi arasındaki ilişkiyi gösteren Anova testi incelenmiştir. Girişimcilerin beşeri sermaye özellikleri, inovasyon yeteneklerini etkilediği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Tablo 4. İnovasyon Yetenekleri-Beşeri Sermaye Anova Testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler	df	Kareler	f Oranı	P
Gruplar Arası	11,067	1	11,067	39,209	,001
Gruplar içi	33,023	117	,282		
Toplam:	44,089	118			

Farklı alanlarda gerçekleştirilen inovasyon düzeyi arasındaki ilişkiye bakmak amacıyla yapılan korelasyon testi Tablo 5.'te gösterilmektedir. Yapılan Spearman korelasyon testine göre beşeri sermaye özelliklerini içeren faktörler ile

inovasyon yeteneklerine ait faktörler arasında yüksek düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Beşeri Sermaye İnovasyon İlişkisi Korelasyon Matrisi

Beşeri Sermaye - İnovasyon İlişkisi		1	2	3	4	5
1- Beşeri Sermaye: Ürün ve Pazar	r	1				
	p					
2- Beşeri Sermaye: Ürün ve Müşteri	r	,744**	1			
	p	,000				
3- Beşeri Sermaye: Teknoloji	r	,650**	,599**	1		
	p	,000	,000			
4- Ürün İnovasyonu	r	,519**	,521**	,305**	1	
	p	,000	,000	,001		
5- Süreç ve Pazarlama İnovasyonu	r	,257**	,237**	,456**	,496**	1
	p	,005	,009	,000	,000	

Bu bağlamda girişimcilerin bir alanda yaptıkları inovasyonun beşeri sermaye özellikleri tarafından desteklendiği sonucuna ulaşılabilmektedir. Kısaca girişimcilerin beşeri sermaye özellikleri ile inovasyon yetenekleri arasında ilişki olduğu görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Aksaray ili Organize Sanayi Bölgesi'nde gerçekleştirilen araştırmada, girişimcilerin beşeri sermaye özellikleri ve inovasyon yetenekleri arasındaki ilişki incelenmektedir. İşletmelerin küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) olarak yoğunlaştığı görülmüştür. Girişimcilerin, ürün, süreç, pazarlama ve organizasyonel inovasyon yapabilmeleri için beşeri sermaye özelliklerini dikkate almaları gerekmektedir. İnovasyon yeteneklerinin beşeri sermaye özellikleri tarafından desteklendiği belirlenmiştir ve girişimcilerin farklı alanlardaki inovasyon yetenekleri ile sahip oldukları beşeri sermaye özellikleri arasında ilişki olduğu ortaya konmuştur. Yaş grupları ile inovasyon yetenekleri arasındaki ilişki, 18-25 yaş aralığı ile 46 ve üzeri yaş aralığındaki katılımcıların diğer yaş gruplarına oranla daha az düzeyde inovasyon yeteneğine sahip olduğunu göstermiştir. Araştırmada sadece belirli bir zaman dilimine ait verilerin istenmiş olması ve çalışmanın sadece Aksaray ilinde yapılmış olması araştırmanın kısıtlarını oluşturmaktadır. Gelecekteki çalışmalarda veri toplama esnasındaki zaman aralığının daha uzun tutulması ve yüz yüze görüşme dışında çeşitli alternatiflerin sunulması, sadece üretim yapan işletmelerin dışında bir popülasyon

tercih edilmesi ayrıca yaş değişkeni göz önünde bulundurularak daha kapsamlı çalışmaların yapılması araştırmacıları değişik sonuçlara yönlendirebilecektir.

KAYNAKÇA

Ağca, V. ve Yörük, D., 2006. “Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(2), 139-153.

Akgemci T., 2008. Stratejik Yönetim, Gazi Kitabevi, İkinci Basım, Ankara.

Baron, A. ve Armstrong, M., 2007. Human Capital Management, Achieving Added Value Through People, MPG Books Ltd, Bodmin, Cornwall, Britain, ss.239.

Börü, D., (2006). Girişimcilik Eğilimi Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi Yayın No:733

Bülbül, H., (2003). Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Ürün ve Süreç Yeniliği: Bilişim Teknolojileri Uygulaması, (Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya, ss.396.

Dadura A M. ve Lee T.R., 2011. “Measuring the Innovation Ability of Taiwan's Food Industry Using Dea, Innovation”, The European Journal of Social Science Research, 24:1-2, 151-172.

Erbatu, G., 2008. Kültürel Boyutları içerisinde Girişimcilik Eğilimi, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hisrich, R. D. Ve Peters, M. P., 2002, Entrepreneurship, Fifth Edition, McGraw-Hill/Irwin, New York.

Keskin, A., 2011. “Ekonomik Kalkınmada Beşeri Sermayenin Rolü ve Türkiye” Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 3-4.

Marvel, M.R. ve Lumpkin, G.T., 2007. Technology Entrepreneurs' Human Capital and its Effects on Innovation Radicalness. Entrepreneurship Theory and Practice, Vol. 31, No. 6, pp. 807-828.

Marvel, M.R., 2006. A Knowledge Based View of Venture Creation Process: How Technology Entrepreneurs Mix Knowledge to Create Radical Innovation, University of Illinois, Urbana.

OSBBS, (2013) <http://osbbs.osbuk.org.tr/> [Erişim Tarihi: 02.03.2012]

Romijn, H. ve Albaladejo, M. (2000). Determinants of Innovation Capability in Small UK Firms: An Empirical Analysis, QEH Working Paper Series

Schumpeter, J.A., 1939. Business Cycles: A Theoretical, Historical, and Statistical Analysis of The Capitalist Process, Volume I, McGraw-HILL Book Company, USA.

Shane, S. ve Venkataraman, S., 2000. The Promise of Entrepreneurship as Field of Research, Academy of Management Review, 25, 1, s. 217-226

Tidd, J. ve Bessant, J., 2009. Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change, 3rd Edition, John Wiley & Sons Ltd.

Venkataraman, N., 1994. “IT-Enabled Business Transformation: From Automation to Business Scope Redefinition”, Sloan Management Review, 35,2 ss73.